

Toimialoille

Talousarvion ja –suunnitelman 2027-2029 laadintaohje

Talousarvio ja –suunnitelma hallintosäännössä

Hallintosäännön 62 §:n mukaisesti kunnanvaltuusto hyväksyy talousarvioraamin. Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Investointiosaan otetaan investoinnit, joiden arvo on vähintään 10 000 euroa (alv 0 %).

Talousarvion ja –suunnitelman 2027-2029 laadinnan perusta

Talousarviota ja –suunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon uusi Enontekiön kunnan kuntastrategia 2026-2029.

Aikataulu

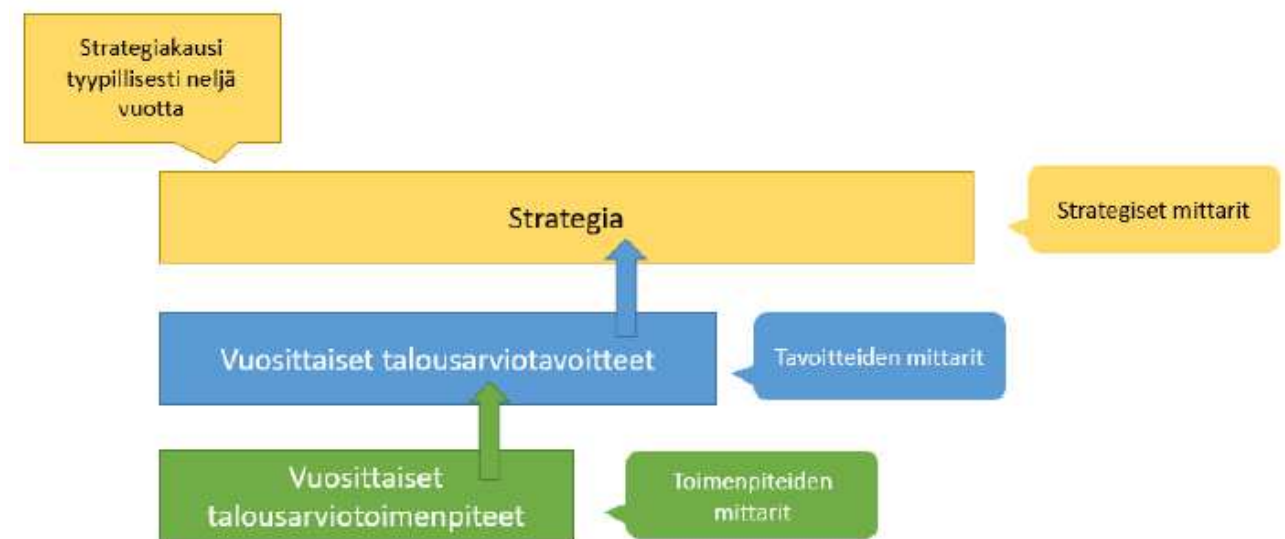
Eri toimielinten ja konserniyhtiöiden talousarvion ja –suunnitelman 2026-2028 käsittelyn aikataulut ovat seuraavat:

- Kunnanhallitus antaa laadintaohjeen, joka sisältää toimintakatetavoitteet 18.8.2026
- Elinvoimalautakunta 1. käsittely 9.9.2026
- Hyvinvointilautakunta 1. käsittely 10.9.2026
- Valtuuston talousarvioitakoulu 24.9.2026
- Kunnanhallitus 1. käsittely sisältäen myös esitykset veroprosenteiksi 27.10.2026
- Kunnanvaltuusto päättää vuoden 2027 veroprosentit ja raamin 11.11.2026
- Elinvoimalautakunta 2. käsittely 4.11.2026
- Hyvinvointilautakunta 2. käsittely 5.11.2026
- Kunnanhallituksen esitys valtuustolle vuoden 2027 talousarvioksi 24.11.2026
- Kunnanvaltuusto päättää talousarviosta 9.12.2026.

Kunnanvaltuusto edellyttää konsernin tytäryhtiöiden osalta, että ne laativat omat talousarvionsa ja taloussuunnitelmansa 15.10.2026 mennessä ja esittelevät ne kunnanhallitukselle 27.10.2026.

Toiminnalliset tavoitteet ja mittarit

Toimialojen ja konserniyhtiöiden tulee johtaa valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset talousarviotavoitteet vuodelle 2027 valtuuston hyväksymästä kuntastrategiasta 2026-2029. Uusi kuntastrategia valmistuu syksyllä ja mahdolliset uuden kuntastrategian aiheuttamat muutokset toiminnallisiin talousarviotavoitteisiin tulee huomioida talousarvion laadinnan myöhemmissä vaiheissa. Mitattavissa olevat talousarviotavoitteet (mittarit) kirjataan Opiferus Talousdokumentoinnin kautta (<https://opaasi.opiferus.fi/Login.aspx>). Talousarviotavoitteet on kytkettävä kuntastrategiaan. Jokaiselle talousarviotavoitteelle tulee kytkeä seurattava mittari lähtö- ja tavoitearvoineen sekä toimenpide. Talousarviotavoitteille nimetään vastuutaho.

Kuva 1 Strategian seuranta

Taloudelliset tavoitteet

Toimielimien (lautakunnat: kunnanhallitus, elinvoimalautakunta ja hyvinvointilautakunta) taloudelliset tavoitteet määritellään euromääräisenä toimintakatteena (=nettomenot=toimintatuotot-toimintakulut), joka on valtuustoon nähden sitova (talousarvion käyttötalousosa).

Kunnanhallitus antaa lautakunnille seuraavat euromääräiset toimintakatetavoitteet vuodelle 2027:

Kunnanhallitus	- 1 360 000
Elinvoimalautakunta	- 1 742 000
Hyvinvointilautakunta	- 5 173 000

Tavoitteessa on huomioitu noin 1,5 prosentin sopeuttamistarve vuoden 2026 ennustettuun toimintakatetasoon nähden.

Suunnitelmavuosien 2028-2029 osalta lautakuntien toimintakatetavoitteet ovat

	2028:	2029:
Kunnanhallitus	- 1 360 000	- 1 360 000

Elinvoimalautakunta	- 1 795 000	- 1 795 000
Hyvinvointilautakunta	- 5 173 000	- 5 173 000

Talousarvion tekeminen käytännössä

Toimialat syöttävät talousarvioluvut käyttötalouden toimintatuottojen ja toimintakulujen sekä investointien osalta Opiferus –ohjelmiston Taloussuunnitteluosioon (työpöytäsovellus). Toimintatuotot ja toimintakulut syötetään vuositason summana kustannuspaikka- ja tilitasolla. Lukujen syötössä on suositeltavaa käyttää muistilappu –toimintoa selventämään lukujen tarkastelua. Sekä tuotot että kulut syötetään ilman etumerkkiä. Niiden mahdolliset oikaisuerät syötetään miinus-etumerkillä.

Järjestelmä jakaa syötetyn vuositason summan automaattisesti tasan kahdelletoista kuukaudelle. Jos budjetoitu asia on sellainen, että kuukausittainen tasajako ei vastaa sitä kuinka ko. tuotto tai kulu tiedetään käytännössä toteutuvan, niin summan jakautumista kuukausille tulee muuttaa vastaamaan arvioitua toteuman jakautumista kuukausille. Tämä auttaa jatkossa, koska näin järjestelmän laskeman ennusteen tarkkuus paranee ja ennusteisiin tehtävien manuaalisten korjausten määrä vähenee.

Toimintatuotot

Toimialojen tulee budjetoida palvelumaksut ja taksat siten, että ne vastaavat palveluista aiheutuvia kustannuksia. Maksut päätetään hallintosäännön mukaisesti. Toimintatuottoihin kuuluvat valtionavustukset budjetoidaan oman toimialan osalta.

Toimintakulut

Henkilöstökulut

Toimialojen tulee huomioida palkoissa 2,0 % yleiskorotus 1.4.2027 alkaen ja 0,80 % järjestelyvaraerät niin ikään 1.4.2027 alkaen. Henkilösivukulut ohjelma laskee automaattisesti tallennetuista palkkatiedoista. Näiden korotusten vaikutus on laskennallisesti + 3,9 % vuoden 2026 henkilöstökulujen tasoon nähden.

Muut toimintakulut

Muiden toimintakulujen osalta tulee huomioida yleisenä hintatasomuutoksena + 1,5 % (inflaation vaikutus hintoihin).

Investointiosa

Investoinnit vuodelle 2027 suunnitellaan hyväksytyn vuoden 2026 talousarvion ja suunnitelmavuoden 2027 mukaisesti. Investoinneissa 2027 tulee huomioida vuonna 2026 toteuttamatta jääneet investoinnit.

Investointien tiedot täytetään Opiferuksessa investoinnit osiossa. Investointisuunnitelmat tulee käsitellä lautakunnissa.

Talousarvion ja -suunnitelman 2027-2029 esittely lautakunnille ja kunnanhallituksessa

Tarkempi tuottojen ja kulujen esittely tulee tehdä Power Point esityksellä tai vastaavalla dokumentoidulla tavalla. Esitys on tehtävä sillä tarkkuudella, että luottamushenkilöt pystyvät tekemään päätöksen esittelyn pohjalta.